

Streszczenie

W niniejszej pracy podjęto tematykę peryferyjności miejskiej. Celem pracy było zdefiniowanie peryferyjności oraz stworzenie uniwersalnego narzędzia do jej weryfikacji. Tak postawione cele odpowiadały na istniejącą lukę badawczą związaną z brakiem precyzyjnej definicji zjawiska peryferyjności. Jako przestrzeń badawczą wybrano Wrocław.

W części teoretycznej pracy przeprowadzono studia literaturowe, dzięki którym określono główne cechy peryferyjności oraz opisano, jakimi cechami charakteryzuje się zjawisko peryferyjności w różnych skalach przestrzennych. Wskazano również różnice między peryferyjnością a zjawiskami pokrewnymi, takimi jak marginalizacja i wykluczenie. Na tej podstawie wypracowano autorską definicję peryferyjności, zgodnie z którą peryferyjność to krańcowe położenie w sieci powiązań prowadzące do degradacji pozycji w innych sieciach.

Część empiryczna pracy składa się z analizy peryferyjności w skali miasta oraz w skali osiedla. W ramach badania peryferyjności w skali miasta najpierw określono zasady podziału miasta na jednostki osiedlowe poddane dalszej ocenie. Następnie, przy pomocy analiz sieciowych prowadzonych w środowisku GIS, wytypowano obszary potencjalnie peryferyjne. Spośród nich jako obszar dalszych badań wybrano osiedle Jagodno.

Do badań peryferyjności w skali osiedla wybrano oparty na mechanizmie pośrednich możliwości model potencjału opportunity, którego filozofia działania odpowiada przyjętej definicji peryferyjności. Do modelu wprowadzono autorskie zmiany, dostosowując go do analiz peryferyjności. W pracy przedstawiono proces pozyskiwania i przetwarzania danych wejściowych do modelu oraz opracowywania wskaźników.

Dzięki przeprowadzonym modelowaniom opisano zjawiska przestrzenne mające miejsce na Jagodnie w latach 2018-2023, jednak uzyskane wyniki nie wskazują na peryferyjność analizowanego osiedla. Poprzez przeprowadzane badania wykazano przydatność opracowanego modelu jako narzędzia analitycznego, mogącego mieć zastosowanie zarówno w pracy badawczej jak i w zastosowaniu praktycznym, np. jako narzędzie dla władz samorządowych.